

07.06.2018.

Радомир МИЋУНОВИЋ

На шта нас упућује „Чудновата у пустодуховном времену“ Владанке Цветковић?

ПАТЕНТИРАНА АНТИПАТЕТИКА

Или: Од ироније до самоироније

Два појма из наслова најновије збирке Владанке Цветковић говоре пуно о ауторки и њеној поезији, односно поетици. Прво да је неубичајена, што се подразумева у *чудноватој* – не задовољава се стандардним поставкама већ се радије приклања формулацији да је поезија непрекидно чуђење света. Појам *пустодуховног времена* је, опет, кованица, тачније сложеница, којом се сагледава наличје овог нашег доба у којем су духовност и духовитост запостављени и прогнани, такорећи, чиме су пустош и пустоловина постала доминантна. Стога се Цветковића често и радо поиграва речима и појмовима, па чини ми се и животом. К'о вели, ако се живот погра њоме, да му не остане дужна. Дотична је, наиме, рекла да нам не цветају руже и да је више трња но латица на стазама савременог човека. Па и сам Свитац, као свитац, искрицама и луцидности и фантазије допринео је да стекнемо слику коју смо стекли.

Све то је, пре нас читалаца и коментатора, осетио и размотрио наш цењени колега, овом приликом плус издавач Милијан Деспотовић.

И Јасмина Сарић је ликовном опремом, поготовом решењем прве стране, рекла шта мисли о теми и садржају ове књиге. Овој књизи ни првобитном минималном цицеражом нису спречили да допунским путем дође до читалаца. А што је штампање завршено у априлу, такође није случајно, доба је варљиво, првоаприлско, и треба избећи све смицалице и алузије, па и перипетије настале у финализацији су такође симптоматичне. Покушај да се уситни стваралачки труд дотичне није прошао до краја.

У питању је осетан искорак Владанкин, у жељи да објасни свет себи и себе свету. Импрсивна насловна слика у боји каже да је овај свет веома контрастан, дволичан и биполаран, даноноћни, колико овоземни, сунчан, толико и тамно-месечарски. Можда најбољи одговор на бројне недоумице даје песма „Озбиљна игра“ са 86. стране. У питању је, заправо, игра речи и порука, искушавање језика и зивања, а „Како преварити сутра“, са 80. стране, опомиње нас да не будемо сами преварени нереалним очекивањима. „Оклоп од речи“ би требало да нас заштити од обмана па и самообмана.

Свеколика објава је заправо настојање да се објанси како „Смрт је необјашњива“. Нико се још није вратио да нам каже како је са друге стране усудног брега, како би то рекао мој имењак Радомир Андрић. У оквиру тога је, безмало историјска ауторкина парола „Имам више живота од смрти“, што је апострофирао и сам „Деспот“, зумирајући и сумирајући у поговору НАУК НЕДОСТИЖНЕ СТВАРНОСТИ, с тиме што би стварност без уметности била добрано сиромашнија. А „Припадам певу данашњице“ са 23. стране легитимише дотичну и гарантује њену модерност.

Све у свему, није лако пратити ћудљиву песникињу у њеним трагањима за дубљим и трајнијим пропитивањима егзистенције. За њу и њене браве и бравуре је, иначе, специфичан феномен насловљавања. „Можда је живот случајност“ читамо на 63. страни, али зато није случајан преобиман списак поетских и прозних радова и добијених признања дилем бивше нам Југе. Неке нумере морамо споменути, роман „Бол живота/живот бола“, па песмарице „Неодговори“, „Антикварница илузија“, „Својна“, и тд. Па и то што су недавно хтели да уситне њено писаније, те су морали накнадно да оштампају најновији рукопис, такође говори о муци уредника да одоле пролазним искушењима.

Иначе, слажем се да је свет пун лоших питања и још горих одговора, па нам зато ваља постављати нова питања и тражити нове одговоре, да би се пронашли смисао и оправдање, па још и писање као одбрану од ништавила и пролазности.

У пустодуховном времену, дакле, само чудноватима је предодређено да се снађу и неке циљеве пронађу. У путовању кроз време и простор, догађања и замке, сазнајемо да „Случајност је превртљиви сапутник“.

* Елем, тако настаје „Живот кроз књиге“.

* А по/служио сам се насловима и наводима из песма јер сматарао сам и сматрам да ствараоци најбоље знају о чему и шта пишу, а не зато што вам својим речима не бих могао предочити доста тога.

* Да је ова књига заокружена, сведочи округло 100 страница.

* Иза бројних загонетних речи и пројекција крије се, или, пак, наглашава, потреба за љубављу, а да се све то друкчије испољило звучало би патетично. Истакао бих, за крај, да је Владанка патентирала неку своју антипатетику и по томе ће се најпре памтити и спомињати.

* Често њени верси постају дефиниције, ретко остају на нивоу фразе. Једна од порука је: „Над нама шака времена“. А та шака може да милује или одалами, већ шта кога снађе.

За крај смо оставити главну Владанкину специфичност. Она је, могло би се рећи, **патентирала антипатетику**. Све чини да избегне болећивост. Зарад тога често и дубоко залази у иронију и самоиронију. Никога и ништа не штеди, као што ни сама није поштеђена од ововремене реалности. То је превасходно казивање о Сопству. Иза већине текстова, међутим, стоји потреба за љубављу, која даје смисао постанка и опстанка сваке врсте, па и људске, зар не?! Ако љубав понекад и донекле крије, веровање не таји. О сједњењу с Творцем сведочи молба: „Допусти ми усхићење,/ додире с божанством“